

Aktualizácia - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vernár 2018 – 2023

Spracovateľ:

Centrum rozvoja turizmu PSK pre oblasť Vysokých Tatier

Úvod

V súlade so Zákonom č. 309/2014 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja je obsah PHSR obce definovaný nasledovne:

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce/vyššieho územného celku pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia obce.

Programová časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce/vyššieho územného celku.

PHSR obce Vernár na obdobie 2018 – 2023 je vypracovaný v súlade s nasledujúcimi strategickými dokumentmi:

Medzinárodná úroveň

- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Európa 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (prijatá ER jún 2010)
- Partnerská dohoda na roky 2014 – 2020

Národná, regionálna a miestna úroveň

- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013 (schválený uznesením vlády SR č. 198/2013 z 24. 4. 2013)
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, aktualizácia 2014
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015 (schválený uznesením vlády SR č. 156/2012 z 27. 4. 2012)
- Spôsob uplatnenia ex ante kondicionalít pri príprave implementačného mechanizmu politiky súdržnosti EÚ po roku 2013 v podmienkach Slovenskej republiky (schválený uznesením vlády SR č. 305/2012 z 27. 6. 2012)
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020 (schválený uznesením vlády SR č. 657/2012 z 28. 11. 2012)
- Operačné programy SR financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020 – aktuálne verzie
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016, 2017 -2021
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre programové obdobie 2007 – 2013
- Program rozvoja vidieka 2014 – 2020
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015
- Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015
- Národný strategický plán rybného hospodárstva SR 2007 - 2013
- Operačné programy SR na programové obdobie 2014 – 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC PSK 2014 – 2020
- Program rozvoja vidieka PSK 2014 -2020

PHSR obce Vernár na roky 2018 -2023, aktualizácia

- Územný plán obce Vernár, aktuálna verzia
- Regionálna integrovaná územná stratégia Prešovského kraja
- Integrovaná stratégia CLLD MAS Pramene, aktuálne znenie

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vernár na roky 2018-2023
Územné vymedzenie:	Prešovský samosprávny kraj, okres Poprad, obec Vernár
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	12.12.2017
*Dátum platnosti:	Od 2018
Verzia¹	1.0
Publikovaný verejne:	28.7.2017 (pripomienkovanie)

PHSR obce Vernár na roky 2018 – 2023 bol aktualizovaný po schválení Regionálnej integrovanej územnej stratégie Prešovského kraja a schválení Integrovannej stratégie CLLD MAS Pramene.

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa nasledovné aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Základné identifikačné údaje

Kraj: Prešovský

Okres: Poprad

Katastrálne územie: Vernár

Výmera k. ú.: 5 288 ha

Počet obyvateľov: 580 obyvateľov (údaj k 30.6.2017)

Stručná charakteristika obce Vernár

Rázovitá horská obec, ležiaca v doline Vernárskeho potoka, známa svojimi tradíciami, folklórom a nezameniteľnou prírodou. Nachádza sa na juhu Popradského okresu, na rozhraní dvoch národných parkov, Národný park Slovenský raj (väčšina katastrálneho územia) a Národný park Nízke Tatry. V samotnom katastri obce sa nachádza nádherná príroda s množstvom zaujímavých prírodných javov, ale aj lokality s nenahraditeľným vedeckým významom.

Postavenie obce Vernár, v chránenom prírodnom prostredí, jej dáva určitú výnimočnosť a zabezpečuje priamy vstup do najatraktívnejších častí Národného parku Slovenský raj.

Hornatý charakter katastra Vernára ponúka možnosti na turistiku, cykloturistiku, skialpinizmus a lyžovanie. V lete je preferovaný najmä letný turizmus, venovaný turistike v Slovenskom raji (rokliny Slovenského raja) a v Nízkych Tatrách. Hlavným lákadlom Nízkych Tatier je Kráľová hoľa (priamo z obce vedie náučný chodník), ktorá láka turistov výnimočným výhľadom. Z obce je tiež možné podniknúť výlety do svetoznámej Dobšinskej ľadovej jaskyne, či prechod na bicykli cez európsky unikát – Kopanecké lúky.

Východiská PHSR obce Vernár na roky 2018 - 2023

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vernár na roky 2018-2023, aktualizácia
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy - s pomocou externých odborníkov CRT PSK pre oblasť Vysokých Tatier
Riadenie procesu spracovania	Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou bola zabezpečená prostredníctvom informácií na webovej stránke obce, vytvorením expertných skupín pre jednotlivé oblasti programu a komunikácia s verejnosťou bude pokračovať počas roku 2017 v súvislosti s aktualizáciou/ doplnením strategického dokumentu IS CLLD, PHSR PSK a PRV PSK
Obdobie spracovania	jún 2015/september 2017 – aktualizácia harmonogram spracovania v prílohe, aktualizácia realizovaná počas roka 2017
Financovanie spracovania	V zmysle uzavretej zmluvy vrátane jej dodatkov za celý dokument vrátane príloh

Predkladaný dokument je vypracovaný v súlade s Metodikou k vypracovaniu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (verzia 2.0) ako odporúčanie s metódami a súčasne návod so záväzným obsahom - rámcom na tvorbu a aktualizáciu PHSR na základe:

- overených dátových základní, databáz ukazovateľov regionálneho rozvoja ako východiskových základní k analýzam,
- funkčných partnerstiev hospodárskych, sociálnych, environmentálnych a územných aktérov miestneho a regionálneho rozvoja,
- komplexných analýz s možnosťou výberu odporúčaných analytických metód vrátane odhadov budúceho vývoja v troch kľúčových politikách - oblastiach,
- vízií a stratégií (hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja na územnom princípe) s variantnými scenármi ich plnenia, podľa odporúčaných modelov,
- zabezpečenia zdrojového krytia na plnenie cieľov PHSR a stratégií prijatých formou strategických cieľov, opatrení, aktivít a projektov spracovaných vo forme akčného plánu PHSR,
- v súlade s platnou legislatívou - Zákonom č. 309/2014 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, ktorý poskytuje

všeobecný rámec pri vypracovaní PHSR Vyšších územných celkov, § 7 (ďalej len „VÚC“) PHSR obcí v § 8 a Spoločných PHSR obcí § 8a.

Predkladaný dokument PHSR obce Vernár na roky 2018 – 2023 je vypracovaný v súlade s platnou legislatívou, odporúčanou metodikou a stavom pripravovaných iných strategických a koncepčných dokumentov.

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru získaných sekundárnou analýzou.

Predkladaný dokument PHSR obce Vernár na roky 2018 – 2023 bol do júna 2017 otvoreným dokumentom určeným na doplnenie po schválení nových strategických dokumentov na regionálnej a subregionálnej úrovni. Aktualizáciu zabezpečila stála pracovná skupina pre realizáciu PHSR v spolupráci s externými odborníkmi.

ANALYTICKÁ ČASŤ PHSR obce VERNÁR

Analytická časť sa zaoberá zmapovaním aktuálneho stavu v obci Vernár z pohľadu troch oblastí: hospodárska oblasť, sociálna oblasť a environmentálna oblasť. Každá z týchto oblastí vytvára komplexný pohľad na súčasnú situáciu a riešenie problémov alebo potenciálnych príležitostí v obci Vernár.

Hospodárska oblasť

Vzhľadom k vzdelanostnej a vekovej štruktúre obyvateľov je hospodárska oblasť reprezentovaná vysokým podielom mikro-podnikov a SZČO s orientáciou na poľnohospodárstvo, drobné remeselnícke služby a CR v úzkom prepojení na okresné mesto Poprad a obec Hranovnica (poľnohospodárske družstvo).

Tabuľka č A1. : Vývoj počtu podnikateľských subjektov v obci Vernár v rokoch 2007 – 2014

Rok/položka	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby ziskové	3	4	4	5	5	6	6	6
Právnické osoby neziskové	6	6	6	6	6	5	5	5

Počet PO spolu	9	10	10	11	11	11	11	11
FO – podnikatelia	50	59	56	55	52	49	47	49
FO – živnostníci	47	56	52	51	48	45	41	44
FO – slobodné povolania	3	3	4	4	4	4	4	5
Počet FO spolu	100	118	112	110	104	98	92	98

V poslednom období je viditeľný záujem o mikro podnikanie a predpokladáme, že v nasledujúcom období je možné tento trend s podporou obce udržať. Podpora podnikania založená na vnútornom potenciáli obce a dostupnej infraštruktúre je súčasťou finančnej podpory aj v schválenej Integrovannej stratégii CLLD MAS Pramene.

Sociálna oblasť

Obec Vernár v porovnaní s okolitými obcami zaznamenáva dlhodobý pokles obyvateľov a pomerne vysoký index starnutia (48,15), čo sa prejavuje vo vyššom tlaku na poskytovanie sociálnych služieb, zníženú ekonomickú aktivitu obyvateľstva (nízka miera nezamestnanosti) prípadne vytváranie vhodných príležitostí na zamestnanie priamo v obci a v budúcnosti nedostatok pracovnej sily napríklad pre rozvoj cestovného ruchu.

Tabuľka č A1. : Vývoj počtu obyvateľov obce Vernár v rokoch 2007 – 2014

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	303	307	300	301	296	293	292	296
Ženy	323	318	320	308	302	298	292	289
Počet obyvateľov spolu	629	625	620	609	598	591	584	585

Zdroj: ŠÚ SR, 2007 - 2014

Tabuľka č.A2: Prirodzený prírastok obyvateľstva v rokoch 2007 – 2014

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živonarodení	8	9	7	6	9	2	4	9
Zomretí	13	8	10	17	7	8	10	8
Prirodzený prírastok	-5	1	-3	-11	2	-6	-6	1
Prírastok prisťahovaním (trvalý pobyt)	11	4	12	10	5	4	6	7
Prírastok vystťahovaním (trvalý pobyt)	13	6	14	10	3	5	7	7
Migračné saldo	-2	-2	-2	0	2	-1	-1	0
Celkový prírastok obyvateľstva	-7	-1	-5	-11	4	-7	-7	1

Zdroj: ŠÚ SR, 2007 – 2014, vlastné spracovanie

Environmentálna oblasť

Obec Vernár bola odjakživa známa svojim udržateľným využívaním prírodných zdrojov a vnútorným potenciálom (výroba dreveného uhlia) a tým zachovanou prírodou, čo v kombinácii s investíciami do ekologických/zelených služieb a environmentálnej infraštruktúry môže nielen zlepšiť kvalitu života obyvateľov, ale umožniť im využiť svoje územie na podporu nových ekonomických aktivít obyvateľov.

Detailný popis súčasného stavu a východísk k analytickej časti je uvedený v Prílohe dokumentu.

CELKOVÉ ZHODNOTENIE SÚČASNEJ SITUÁCIE

SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • blízkosť chránených území a kvalitné prírodné prostredie • záujem nezamestnaných o prácu • vysoký počet podnikajúcich živnostníkov • vysoká ekostabilizačná hodnota • separácia odpadu, ekologické služby • tradície, ľudová kultúra, historické objekty • existencia udržiavaných verejných 	<ul style="list-style-type: none"> • málo pracovných príležitostí v rámci obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce • nepriaznivý vývoj štruktúry obyvateľstva • nízka produktivita práce a ekonomická výkonnosť územia • nevysporiadané vlastnícke vzťahy • absencia alternatívnych foriem vzdelávania

<p>budov (škola)</p> <ul style="list-style-type: none"> vysoká aktivita spolkov, záujmových združení zapojenie do regionálnej a medzinárodnej spolupráce 	<ul style="list-style-type: none"> nízka úroveň inovácie chýbajúca technická infraštruktúra nedostatočné využívanie obnoviteľných zdrojov nedostatok špecializovaných zručností pokrytie územia silným Internetom
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> silnejúci záujem o ekologické produkty rast záujmu o obnoviteľné zdroje energie strategická a systematická podpora podnikateľských aktivít možnosť čerpania externých finančných zdrojov dostavba ČOV a ostatnej environmentálnej infraštruktúry rozvoj ekologického poľnohospodárstva, regionálne produkty vytvorenie adekvátnej podnikateľskej infraštruktúry e-služby kvalitné internetové pripojenie inovatívne sociálne služby spolupráca a realizáciu spoločných projektov 	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> odchod mladých za prácou do vzdialenejších regiónov a zahraničia starnutie populácie nekonceptné investovanie do ľudských zdrojov nedostatočná starostlivosť o krajinu (poškodenie porastov, biodiverzita, obrábanie ...) zmena klimatických podmienok starnúca pracovná sila postupné chátranie verejných budov, verejnej infraštruktúry, a súkromného bytového fondu znižovanie podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, pokles ekonomickej aktivity

Obec Vernár je členom verejno-súkromného partnerstva PRAMENE, o. z., Mikroregiónu Slovenský raj, Mikroregiónu Prameň Hornádu a Čierneho Váhu, OOCR Vysoké Tatry – Podhorie, Združenia tatranských a podtatranských obcí, ZMOS-u - Združenie miest a obcí Slovenska.

V širšom kontexte územia boli identifikované tieto najvýraznejšie problémy:

- nedostatok pracovných príležitostí,**
- obmedzené možnosti pre využívanie voľného času,**
- kvalita a nedostatok inžinierskych sietí,**
- absencia, resp. nedostatok turistických a cyklistických trás,**
- stagnácia cestovného ruchu.**

KĽÚČOVÉ FAKTORY A DISPARITY ÚZEMIA

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva, zvyšovanie energetickej efektívnosti a podpora environmentálnych riešení
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov zameraných na podporu silných stránok/príležitostí obce,
- podpora zeleného podnikania, ekosystémových služieb,
- systematická a adresná podpora rozvoja CR,
- vytváranie podmienok pre podnikanie mladých,
- podpora rastu ekonomickej aktivity miestneho obyvateľstva vo všetkých vekových skupinách.

Hlavné disparity rozvoja:

- málo diverzifikovaná ponuka pracovných príležitostí – závislosť na blízkosti miest a CR, nedostatok pracovných príležitostí pre vybrané skupiny obyvateľstva (ženy, mladí ľudia, znevýhodnení),
- nedostatočne využívaný vnútorný potenciál územia,
- slabá podpora kľúčových sektorov a podnikania na vidieku príp. na území chránených oblastí,
- cielená podpora mladých ľudí,
- zastabilizovanie populácie.

V nasledujúcich piatich rokoch najvýznamnejší externý vplyv **je dôsledná realizácia projektov financovaných z EŠIF** v rámci pripravenej Regionálnej integrovanej územnej stratégie PSK a CLLD stratégie miestneho rozvoja VSP PRAMENE, o. z..

Druhým významným pozitívnym externým vplyvom môže byť **technologický rozvoj** umožňujúci všetkým aktérom územia významne reprofilovať ekonomické aktivity na území obce a výrazne zlepšiť kvalitu a efektívnosť verejných služieb,

rastúci záujem obyvateľstva a návštevníkov o ekológiu a zachované prírodné dedičstvo.

STEEP analýza

Kompletná STEEP analýza územia obce Vernár je v prílohách dokumentu.

Detailná analytická časť PHSR obce Vernár na roky 2018 – 2023 je v prílohách dokumentu.

V dôsledku závažných slabých stránok a nedostatočného akceleračného vplyvu silných stránok na sociálno-ekonomický rozvoj, obec nie je schopná vlastnými silami riešiť výrazné problémy a pre realizáciu hlavného cieľa i rozvojovej stratégie, je potrebná pomoc štátu, i EÚ.

Strategická časť PHSR obce Vernár

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority/opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít/opatrení a kľúčových projektov, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť, aké verejné služby by sa mali v obci poskytovať, aké rozvojové projekty podporovať. Je teda nástrojom na motiváciu obyvateľov, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont.

Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce, bola sformulovaná nasledovná strategická vízia obce Vernár:

„Obec Vernár, vedomá si svojho historického, kultúrneho a prírodného dedičstva/potenciálu, má ambíciu rozvíjať sa ako ideálne miesto na život pre hrdých, aktívnych a spokojných občanov, s podporou rozvoja bývania, rozvoja miestneho podnikania a rozvoja turistickej atraktivity pre návštevníkov –

s dôrazom na agroturistiku a s potrebou zachovania dedičstva využívajúc jedinečné historické, prírodného a kultúrne dedičstvo.“

Vízia obce Vernár je v súlade s víziou širšieho regiónu Tatry – Spiš a víziou územia VSP PRAMENE. Dôraz vo vízii obce je kladený na podporu podmienok pre rozvoj lokalít určených na bývanie (zastabilizovanie a postupné zvyšovanie populácie), podpora miestnych remesiel a remeselníkov (miestne podnikanie), a rozvoj cestovného ruchu s ohľadom na zdravé životné prostredie.

Plnením hlavného cieľa sa dosiahne rozvoj ekonomického potenciálu a ľudských zdrojov, ktoré sú podmienkou pre postupné zvyšovanie zamestnanosti, pozitívneho demografického vývoja a zvyšovanie ekonomickej aktivity v obci s dopadom na zlepšovanie kvality života obyvateľov s ohľadom na zachovanie zdravého životného prostredia.

Pre naplnenie definovanej vízie si obec Vernár stanovila štyri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

Priorita 1: Vytváranie podmienok pre rast ekonomickej aktivity obyvateľov podporou malých a mikropodnikov vrátane rodinného podnikania s dôrazom na zelené služby, regionálne produkty a udržateľný cestovný ruch.

Priorita 2: Zlepšenie kvality života obyvateľov na vidieku podporou rozvoja verejných služieb a verejnej infraštruktúry.

Priorita 3: Zelený Vernár ako úcta obyvateľov k prírode a hodnotám

Priorita 4 : Zvýšenie účasti obyvateľov na živote obce a jej rozvoji

Programová časť PHSR obce VERNÁR na roky 2018 – 2023

Programová časť PHSR obce Vernár nadväzuje na strategickú časť, obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne projekty/resp. opatrenia vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

Konkrétne projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru, sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Oblasť hospodárska, miestna ekonomika : Rast ekonomickej aktivity obyvateľov podporou malých a mikropodnikov vrátane rodinného podnikania s dôrazom na zelené služby, regionálne produkty a udržateľný cestovný ruch.				
Opatrenie	Projekt/aktivita	Ukazovateľ výstupu, výsledku	Plánované finančné zdroje	Spôsob financovania
1.1 Podpora miestneho podnikania	Projekt 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít na území obce <ul style="list-style-type: none"> - podpora samostatne hospodáriacich roľníkov (rastlinná a živočíšna výroba) - AGROCENTRUM - poľnohospodárske družstvo, príp. malé odbytové centrum - podpora miestnych živnostníkov, podnikateľov v CR - podpora lesného hospodárstva a využitia lesnej biomasy v spolupráci s Urbárskou pasienkovou a pozemkovou 	Počet podporených podnikateľských subjektov	30 000 €	PRV 2014 – 2020 PL-SK cezhraničná spolupráca PSK PRV 2014-2020 OP Val

PHSR obce Vernár na roky 2018 -2023, aktualizácia

	spoločnosťou, - podpora kreatívneho a kultúrneho priemyslu (nadviazanie na tradície obce)			
1.2 Skvalitňovanie turistickej infraštruktúry	1.2.1 Zlepšenie dopravno-informačného značenia (informačné tabule a značenia) a propagácie CR Aktivita: výstavba informačných, smerových, náučných a propagačných tabúl a značenia 1.2.2. – Vybudovanie nových atrakcií pre CR <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie cyklistických chodníkov – napojenie na medzinárodné cyklotrasy - vybudovanie náučných chodníkov - vybudovanie oddychových vyhladkových informačných miest - vybudovanie nového vleku v lyžiarskom stredisku, rekonštrukcia existujúceho stavu - riadenie dedinského ľudového múzea 	Počet vybudovaných prvkov turistickej infraštruktúry Počet návštevníkov obce Počet km cyklistických trás Počet km náučných chodníkov Počet km nového lyžiarskeho vleku Počet prvkov dobudovanej drobnej infraštruktúry	20 000 € 200 000 €	PRV 2014 – 2020 Vlastné zdroje Zdroje podnikateľov v CR OP Val
1.3. Zlepšenie dopravnej dostupnosti obce	1.3.1 Zlepšenie prepojenia obce a zvýšenie bezpečnosti <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie parkovacích plôch - vybudovanie cestnej komunikácie k lyžiarskemu stredisku 	Počet návštevníkov obce Počet vybudovaných nových prvkov dopravnej infraštruktúry	300 000 €	PRV 2014 – 2020 IROP/PO1 Vlastné zdroje

PHSR obce Vernár na roky 2018 -2023, aktualizácia

	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie prepojujacieho chodníka Centrum obce – Píla - osadenie aktuálneho merača rýchlosti – Píla <p>1.3.3 Rekonštrukcia miestnych komunikácií, zastávok</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov, chodníkov - rekonštrukcia miestnych zastávok, malý IDS obce a okolia - zokruhovanie ulíc Do Mlyna a Pod Úbočou – výstavba mostu 	<p>Počet km zrekonštruovaných ciest</p> <p>Počet zrekonštruovaných zastávok, prvkov dopravnej infraštruktúry/označovníky</p>	100 000 €	
1.4. Vytvorenie podmienok pre ekosystémové služby	<p>1.4.1 – Podpora vzniku nových služieb a podnikania zameraných na zelené technológie</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie priestoru na informácie a propagáciu, - zabezpečenie informačného a poradenského servisu - vytvorenie virtuálneho inkubátora <p>1.4.2 Obnoviteľné zdroje energie</p> <p>1.4.3 Podpora vzniku rodinných fariem - SHR</p>	<p>Počet podporených subjektov</p> <p>Počet rodinných fariem/rodinných podnikov</p>	<p>20 000 €</p> <p>50 000 €</p> <p>20 000 €</p>	<p>PRV 2014 – 2020</p> <p>OP KŽP</p> <p>OP Val</p> <p>Vlastné zdroje + zdroje podnikateľov</p>

PHSR obce Vernár na roky 2018 -2023, aktualizácia

1.5. Zlepšenie technickej vybavenosti obce	1.5.1 Zriadenie/zavedenie vysokorýchlostného internetu	Kvalita služieb	10 000 €	OPIS
1.6. Zlepšenie materiálno-technickej základne obce	1.6.1 Rekonštrukcia verejného osvetlenia 1.6.2 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu 1.6.3 Vybudovanie prepojovacieho chodníka centrum obce - Píla 1.6.4 Rekonštrukcia turistickej ubytovne 1.6.5 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice 1.6.6 Rekonštrukcia domu smútku 1.6.7 Rekonštrukcia budovy obecného úradu		100 000 € 5 000 € 200 000 € 30 000 € 30 000 € 20 000 € 50 000 €	PRV 2014 – 2020 OP KŽP Vlastné zdroje MV SR Účelové dotácie ŠR SR
1.7. Vytvorenie podmienok pre investičné aktivity	1.7.1 Pozemkové úpravy, komasácia (výkup pozemkov v miestnom cintoríne, na futbalovom ihrisku, v lyžiarskom stredisku, v areály bývalého lomu, plochy pre IBV – podľa ÚPN-o)	Percento úspešnosti pozemkových úprav/ výkupu pozemkov	20 000 €	Vlastné zdroje obce ŠR – účelová dotácia
<p style="text-align: center;">Oblasť sociálna:</p> <p style="text-align: center;">Zlepšenie kvality života obyvateľov v obci - na vidieku - podporou rozvoja verejných služieb</p>				

2.1. Podpora integrácie sociálnych služieb a služieb zdravotnej starostlivosti	2.1.1 – Vybudovanie Centra sociálnych služieb využitím existujúcej infraštruktúry obce <ul style="list-style-type: none"> - denný stacionár - klub dôchodcov - domov sociálnych služieb - inovatívne sociálne služby poskytované komunitou 	Počet sociálnych služieb poskytovaných komunitou Počet nových sociálnych služieb	500 000 €	PRV 2014 – 2020
2.2. Skvalitnenie infraštruktúry pre voľný čas - podpora mládežníckych aktivít	2.2.1 – Vybudovanie oddychovej zóny – areál bývalého lomu 2.2.2 – Vybudovanie multifunkčného ihriska a zázemia pre športové a voľnočasové aktivity (futbalová šatňa, tribúna, bufet v lyžiarskom stredisku) 2.2.3 – Rekonštrukcia a modernizácia areálu amfiteátra a zázemia pre kultúrne aktivity	Počet nových zariadení pre šport a voľný čas Počet návštevníkov športových zariadení, počet návštevníkov lyžiarskeho strediska Počet návštevníkov kultúrnych aktivít – vernárske slávnosti	20 000 € 50 000 € 40 000 €	PRV 2014 – 2020 Účelové dotácie ŠR SR
2.3. Vytvorenie podmienok a vznik vzdelávacej infraštruktúry	2.3.1 - Zriadenie a rekonštrukcia Materskej školy	Počet detí Udržanie/zvýšenie hrubej zaškolenosti	100 000 €	PRV 2014 – 2020 IROP
2.4. Podpora bývania	2.4.1 Podpora IBV (Individuálnej bytovej výstavby) – lokality pre výstavbu rodinných domov Aktivity: príprava projektovej dokumentácie, realizácia projektu 2.4.2 Revitalizácia nevyužíteho bytového fondu/neobývaných	Počet stavebných pozemkov Počet nových rodinných domov	50 000 €	Vlastné zdroje ŠFRB

	domov (zatraktívnenie bývania, podpora CR, nové podnikateľské aktivity v území) 2.4.3 Výstavba nájomných bytov pre mladých ľudí, mladé rodiny	Počet obývaných/využívaných domov 500 000 €	100 000 €	
<p style="text-align: center;">Oblasť environmentálna:</p> <p style="text-align: center;">Zelený Vernár ako úcta obyvateľov k prírode.</p>				
3.1. Podpora separovania a zhodnocovania odpadu, manažment	3.1.1 Informačná kampaň pre obyvateľstvo na podporu separovania odpadu a využívanie nových ekologických prístupov 3.1.2 – Vybudovanie zberného dvora a kompostoviska	Počet obyvateľov zapojených do aktivít kampane Podiel separovaného odpadu	10 000 € 200 000 €	OP KŽP
3.2 Zlepšenie technickej vybavenosti obce – zvýšenie energetickej efektívnosti/účinnosti verejných budov	3.2.1 Rekonštrukcie verejných budov (Kultúrny dom, Základná škola, turistická ubytovňa, Obecný úrad)	Počet realizovaných opatrení adaptácie na zmenu klímy, počet zrekonštruovaných objektov Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov Zníženie prevádzkových nákladov verejných budov	300 000 €	OP KŽP PRV 2014 - 2020
3.3 Úprava verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov	3.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev (park pri kostole, trhové miesto) 3.3.2 Dobudovanie kamerového systému obce	Podiel revitalizovaných verejných priestorov na celkovej ploche verejných priestorov	20 000 € 20 000 €	PRV 2014 – 2020 Účelové dotácie ŠR SR Grantové programy

3.4 Podpora protipovodňových opatrení	3.4.1 Vybudovanie regulácií potokov	Počet km zregulovaných potokov	200 000 €	OP KŽP
	3.4.2 Budovanie hrádzok – zadržiavanie vody v krajine		50 000 €	Grantové programy
3.5. Podpora vodohospodárskych aktivít	3.5.1 Rekonštrukcia verejnej kanalizácie	Počet km zrekonštruovanej verejnej kanalizácie	500 000 €	PRV 2014 – 2020
	3.5.2 Vybudovanie ČOV	Počet EO obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu a ČOV	500 000 €	OP KŽP
<p style="text-align: center;">Inštitucionálna oblasť</p> <p style="text-align: center;">Zvýšenie účasti obyvateľov na živote obce a jej rozvoji</p>				
4.1. Podpora miestnych partnerstiev a spolupráce	4.1.1 Mládežnícke dobrovoľnícke združenia (environmentálne aktivity)	Počet pripravených/zrealizovaných spoločných projektov	10 000 €	EPO
	4.1.2 Podpora členstva obce v regionálnych združeniach	Počet podporených občianskych iniciatív a združení	2 000 €	Interreg V PL-SK ERASMUS+ PL-SK
	4.1.3 Podpora miestnych občianskych združení	Počet podujatí realizovaných v partnerstve	2 000 €	
4.2. Efektívne využívanie externých finančných zdrojov s dôrazom na EŠIF a granty	Aktivita 4.2.1 – Príprava zásobníka projektov vrátane spôsobu financovania	Počet pripravených projektov EŠIF	10 000 €	RIUS PSK
	Aktivita 4.2.1 – Príprava projektových zámerov pre RIÚS PSK	Počet podporených projektov Počet partnerov doma a v zahraničí	 10 000 €	Ostatné OP Interreg V PL-SK EPO
4.3. Vytváranie podmienok pre účasť mesta a jeho partnerov v medzinárodných projektoch	Aktivita 4.3.1 – Príprava zásobníka projektov v oblasti medzinárodnej spolupráci	Počet pripravených projektov pre medzinárodnú spoluprácu Počet podporených projektov Počet partnerov doma a v zahraničí	10 000 €	Programy cezhraničnej spolupráce EPO

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári.

Rozdelené sú do troch kategórií:

- **ukazovatele výstupu** – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu alebo aktivity,
- **ukazovatele výsledku** – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine alebo po ukončení aktivity,
- **ukazovatele dopadu** – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce Vernár boli stanovené ako nulové v roku 2017, cieľové hodnoty boli stanovené pre rok 2023.

Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR obce Vernár

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota 2017	Cieľová hodnota 2020	Cieľová hodnota 2023
Oblasť hospodárska -						
Opatrenie 1.1.						
výstupový	podporené podnikateľské subjekty	MÚ	počet	0	6	12
dopad	Existujúce novozaložené podnikateľské subjekty – 3 roky	MÚ	počet	0	3	6

Detailný zoznam merateľných ukazovateľov bude spracovaný súčasne s vypracovaním Akčného plánu do 30 kalendárnych dní od schválenia PHSR miestnym zastupiteľstvom je samostatnou prílohou PHSR.

Súhrnný prehľad projektových zámerov obce

Tabuľka bude vložená po schválení tabuľky v programovej časti PHSR súčasne s vypracovaním Akčného plánu do 30 kalendárnych dní od schválenia PHSR.

Realizačná časť PHSR obce VERNÁR na roky 2018 – 2023

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov postupne na obdobie 3 rokov (n+2).

Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán PHSR obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie obce, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán PHSR obce Vernár sa vypracováva do 30 pracovných dní od schválenia dokumentu na obdobie n+2 a má priamy dopad na rozpočet obce (viď. Finančná časť).

Formulár Akčného plánu PHSR obce Vernár roky 2018 – 2020

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)	Poznámky

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR obce

Partnermi pri realizácii PHSR sú najmä obyvatelia obce. V úvodnej fáze prípravy dokumentu bol vypracovaný i dotazník, ktorý bol súčasťou pripravovanej stratégie miestneho rozvoja CLLD. Obyvatelia boli aj takto prizvaní do procesu spracovania a zúčastnili sa tiež verejných stretnutí, kde komunikovali svoje požiadavky a podieľali sa tak na definovaní silných a slabých stránok svojho obce. V závere procesu spracovania aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHSR obce.

Proces prípravy PHSR sa realizoval súčasne s procesom prípravy CLLD stratégie miestneho rozvoja verejno-súkromného partnerstva o. z. Pramene.

Vypracovaním a schválením tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania na miestnej úrovni. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí budú za prípravu a realizáciu aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi a následne v spolupráci s ostatnými subjektmi a vhodnou spoluprácou s MAS Pramene.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je **miestne zastupiteľstvo**. Výkonným orgánom PHSR na úrovni obce je **starosta obce**. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci.

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú

systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve pracovnú skupinu ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne navrhnúť jeho aktualizáciu (doplniť/vypustiť úlohy a opatrenia).

Samospráva musí v zmysle prijatej legislatívy raz ročne do 30. marca príslušného roka vyhodnotiť plnenie PHSR a zaslať ho VÚC (do tohto termínu získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti). Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia a aktualizovaný Akčný plán na ďalšie obdobie. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z európskych štrukturálnych fondov) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy a pod.

V podmienkach obce sa komunikácia realizuje predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami samosprávy. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas a úradnú tabuľu. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa náležitostí a realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR obce a o rizikách prípadne problémoch pri jeho realizácii. Výsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétného projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, povereného poslanca, zriadenej pracovnej skupiny, zamestnancov úradu, príp. inej poverenej osoby.

Plán hodnotenia a monitorovania

Pri vyhodnocovaní a hlavne pri aktualizácii Akčného plánu PHSR obce Vernár 2018 – 2023 bude potrebné dbať na dodržiavanie súladu s:

- rozpočtom (financovanie, kofinancovanie, priradenie operačného programu - výzvy);
- ÚPN obce ;
- inými koncepcnými záväznými dokumentmi/národné priority napr. v oblasti ochrany prírody a krajiny.

Vyhodnocovanie dosahovania cieľov a napĺňanie plánovaných ukazovateľov výsledkov PHSR obce Vernár 2018 - 2023 bude realizované v nasledovných intervaloch:

- za obdobie 2017-2018 - I. polrok 2019;
- za obdobie 2019-2020 - I. polrok 2021;
- záverečné vyhodnotenie - I. polrok 2024, najneskôr I. polrok 2025.

Vyhodnotenie bude prezentované:

- obecnému zastupiteľstvu;
- širokej odbornej a laickej verejnosti.

Základným predpokladom kvalifikovaného vyhodnocovania napĺňania PHSR obce Vernár bude vhodne zvolená metodika zisťovania dosahovaných ukazovateľov výstupov a výsledkov (používaná počas celého obdobia platnosti PHSR), ako aj zistenie reálneho východiskového stavu vo všetkých vybraných výsledkových ukazovateľoch.

Aktualizácia PHSR obce Vernár 2018 - 2023 - ide o cyklický proces, ktorého cieľom je zachovať aktuálnosť strategického dokumentu, ako jeho flexibilitu vo vzťahu k dosahovaniu stanovených cieľov. Proces aktualizácie je založený na systematickom zbere podnetov verejnej správy, subjektov pôsobiach na území obce, občanov a pod. Neoddeliteľnou súčasťou je aj sledovanie príležitostí či ohrození pre rozvoj obce, ako aj reagovanie na nové skutočnosti, ktoré neboli známe pri zostavovaní PHSR obce Vernár. Zodpovednosť za proces aktualizácie nesie starosta obce, ktorý zároveň v súčinnosti s ostatnými relevantnými organizačnými jednotkami (pracovná skupina a pod.) pripravuje odborné podklady pre aktualizáciu a zmenu rozvojového dokumentu.

Základné úrovne aktualizácie PHSR obce Vernár približuje nižšie uvedená tabuľka.

Tabuľka : Základné úrovne aktualizácie PHSR obce Vernár 2018 – 2023

Predmet aktualizácie	Časové obdobie	Predkladateľ návrhu na aktualizáciu	Schvaľovanie aktualizácie
Akčný plán PHSR obce Vernár 2018 - 2023	Priebežne <ul style="list-style-type: none">• na základe odborných kritérií pre AP• na základe monitorovacej správy plnenia AP a odporučených korekcií• na základe schválenia	na základe správy realizačného tímu/komisie/pracovnej skupiny	starosta obce

	zmeny v ÚPN		
Ciele a opatrenia PHSR obce Vernár 2018 - 2023 (strategická a programová časť PHSR)	Na konci ročného monitorovacieho obdobia resp. 2 ročného hodnotiaceho obdobia	starosta obce	obecné zastupiteľstvo

Zdroj: vlastné spracovanie

Finančná časť PHSR obce Vernár na roky 2018 – 2023

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Obec Vernár bude plne využívať možnosti čerpania finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ a kofinancovanie bude riešiť vo vlastnom rozpočte z vlastných zdrojov vo forme úveru a štátnych dotácií.

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť konkrétnu (presnú) sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce na základe použitia hodnotiacej tabuľky. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať externé zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,

- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- Svetová banka,
- EIB,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je tabuľka Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Tabuľka č. 2 : Indikatívny časový plán čerpania finančných prostriedkov obce Vernár z RIÚS PSK /IÚS MFO mesta Prešov (maximálna alokácia)

Špecifický cieľ	ROK							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Špecifický cieľ 1.1: Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy	0,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00	0,00	0,00	ŠC 1.1.* 250 000,00
Špecifický cieľ 1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy	0,00	0,00	0,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00
Špecifický cieľ 1.2.2: Zvyšovanie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00
Špecifický cieľ 2.1.1: Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení PK z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch veku na komunitnej úrovni	0,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00
Špecifický cieľ 2.1.2: Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Špecifický cieľ 2.2.1: Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00
Špecifický cieľ 2.2.2: Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Špecifický cieľ 2.2.3: Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Špecifický cieľ 3.1: Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií PK a mesta Prešov	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	200 000,00

PHSR obce Vernár na roky 2018 -2023, aktualizácia

Špecifický cieľ 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Špecifický cieľ 4.3.1: Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku	0,00	0,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00
Spolu	0,00	0,00	0,00	0,00	290 000,00	0,00	20 000,00	700 000,00

Zdroj: Vlastné spracovanie, odhad na základe projektov uvedených v Prílohe 2

(* na základe projektov zaradených v zásobníku projektov)

PHSR obce Vernár na roky 2018 -2023, aktualizácia

Obec Vernár je zaradená do zoznamu aglomerácií pod 2 000 EO začlenených do aglomerácií nad 2000 EO v zmysle Národného programu pre vykonávanie smernice 91/271/EHS a aglomerácií pod 2000 EO, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach, čo v rokoch 2016 - 2023 predstavuje realizáciu projektu v rámci OP KŽP v oblasti environmentálnej infraštruktúry - dobudovanie/vybudovanie ČOV

Indikatívny finančný plán – maximálna alokácia - externé finančné zdroje celkom (EŠIF) podľa tzv. optimistického scenára

Zdroj finančných prostriedkov	ROK					
	2017	2018	2019	2020	2021/23	Spolu
OP IROP (bez CLLD)	0	50 000	0,00	100 000	350 000	500 000
Iné OP/EŠIF	0	100 000	1 000 000	400 000	1 000 000	2 700 000
Iné zdroje (Program cezhraničnej spolupráce SK-PL)	0	29 000	500 000	900 000	0	1 429 000
Vlastné zdroje (spolufinancovanie, príprava projektov bez projektovej dokumentácie)	0	65 000	30 000	80 000	0	170 000
Spolu	0	244 000	1 530 000	1 480 000	1 350 000	4 999 000

Zdroj: vlastné spracovanie

N – nie je k dispozícii údaj

* po schválení AP 5% spolufinancovanie

**príprava projektovej dokumentácie – odhad

Poznámka:

Optimistický scenár predstavuje celkovú odhadovanú výšku investícií potrebnú na všetky pripravené/navrhnuté rozvojové projekty obce na roky 2016-2023.

Indikatívny finančný plán – odhad finančných zdrojov podľa jednotlivých oblastí celkom

Oblasť PHSR obce Vernár	ROK					
	2017	2018	2019	2020	2021/23	Spolu
Hospodárska oblasť	0	90 000	700 000	165 000	0	1 1055 000
Sociálna oblasť	0	360 000	250 000,00	500 000,00	250 000,0	1 360 000
Environmentálna oblasť	0	1 000 000	80 000	720 000	0	1 800 000
Inštitucionálna oblasť	0	24 000	10 000	10 000	0	44 000
Spolu	0	1 474 000	1 130 000	2 330 000	250 000	5 094 000

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka bude dopracovaná a previazaná s rozpočtom obce a Akčným plánom po schválení PHSR obce Vernár. V prípade maximálnej úspešnosti získania finančných zdrojov by predpokladaná výška spolufinancovania zo strany obce predstavuje: 249 950,00 EUR – priemerný ročný rozpočet obce.

Model viac zdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb obce. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Model viac-zdrojového financovania – intervenčná matica

Financovanie jednotlivých navrhovaných kľúčových projektov a aktivít sa bude realizovať kombináciou viacerých finančných zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a jeho aktuálnych potrieb resp. časového a vecného súladu pri tzv. spoločných alebo integrovaných projektov. Financovanie PHSR obce Vernár sa bude opierať o interné finančné zdroje (vlastné zdroje obce a domácich investorov/podnikateľov a externé zdroje na národnej úrovni – zdroje štátneho rozpočtu, VÚC, EŠIF, na medzinárodnej úrovni – iné EÚ fondy a grantové schémy, súkromné zdroje a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a po realizácii VO.

Viaczdrojové financovanie								
Projekt /aktivita	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štátny rozpočet	VÚC	Obec	Spolu		
Aktivita 1.1.1								0,00
Projekt 1.1.2								0,00

Poznámka: Tabuľka bude dopracovaná a previazaná s rozpočtom obce a Akčným plánom po schválení PHSR obce Vernár každoročne pri príprave rozpočtu obce.

Záver

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce s bohatým prírodným a kultúrnym dedičstvom, ale aj vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj obce Vernár, tvorbu pracovných príležitostí presadzovaním konceptu trvalo udržateľného rozvoja za aktívnej účasti miestneho obyvateľstva, aby sa obec Vernár v rámci Prešovského kraja a regiónu Tatry – Spiš stala obcou kde ľudia žijú a budú žiť aj v budúcnosti.

Obec Vernár ako neoddeliteľná súčasť prosperujúceho funkčného územia Spiš.

Prílohy:

- STEEP analýza
- Detailná analýza obce Vernár
- Akčný plán PHSR na roky 2018-2020
- Súbor ukazovateľov a východiskové hodnoty